

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogerske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12-50
četrtletno . . . K 6-30
mesečno . . . K 2-10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglasje (inserate)** se
plačuje od četrstopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 255.

Telefonska številka 65.

Celje, v ponedeljek, dne 8. novembra 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Stališče

„Slovanske jednote“.

Na Dunaju, 6. nov.

Vsestranska napetost in nesigurnost je karakteristika današnjega položaja. Jasno besedilo znanega komunikeja „Slovanske jednote“ spravlja zlasti nemško časopisje v zvezo z vsemi mogočimi spletkarijami. In vendar je komunike tako odločen: poslanci v jednoti so radi pripravljeni sodelovati pri rešitvi krize, ako se jim da jamstvo, da bode bodoči sistem nudil popolno pravičnost vsem narodom države. Mi ne zahtevamo odstopa dveh ali treh ministrov, kajti ne bi nam ničesar pomagalo, ako bi se za to ceno pomirili z vlado. Bil bi to pravi danajski dar, ako bi se še dalje vladalo v sedanjem nemškem duhu. „Slovanska jednota“ se zato opravičeno bori za odpravo sedanjega sistema; v njej združeni poslanci hočejo pokazati vladi in najvišjim krogom, da se v slovanski Avstriji ne da stalno vladati proti Slovanom. Naravno, da se Nemci zaradi tega stališča silno razburjajo in na ves glas kriče, da je vendar razumljivo, da vsaka vlada nudi tako jamstvo in da se od Taaffejevih časov sem vlada itak v slovanskem duhu. Ali je treba še take trditve zavračati? Ali nismo zlasti mi Slovenci, kateri smo v parlamentu primeroma slabo zastopani in nas torej vlada še manj rešpektira ko Čehi, doživeli zadnji čas udarec za udarcem, ki bije vsaki pravičnosti v obraz? Nam kot gospodarsko in kulturno doslej zanemarjanemu narodu mora biti še veliko več ležeče na odpravi sedanjega vladnega sistema in moramo torej le pozdravljati neomajen sklep bratov Čehov, da ne bode poprej premirja z Dunajem, dokler ne bodo tam uvideli, da vlada slovanske Avstrije ne more biti slepo orožje nemške manjšine.

Poljsko kolo, oziroma njega načelnik profesor Glombinski se je z vso vnetostjo vrgel na posredovanje, na iskanje ključa do rešitve krize. Mi razumemo to vnetost bratov Poljakov:

saj je sedanja situacija za Poljsko kolo nevzdržljiva. Za stalno ne morejo Poljaki podpirati vlade, ki je tako odločno protislovanska ko sedanja. Poljskemu kolu bi utegnili postati tla v Galiciji prevroča. Ta okoliščina bode gotovo tudi vplivala tudi na Nemce in njihovo velikaštvo. Nemški klubi za sedaj čakajo; ako pa sprejmejo predlog za pogajanja s strani Poljakov, se mu tudi Slovanska jednota ne more lahko odtegniti. Govorilo se je, da se o novem ministerstvu Bilinski; a Slovanska jednota bi se le težko sprijaznila s tako mislijo, ker se ji strastno upirajo slovanski klerikalci in mladočehi. Vesti o pogajanjih s prof. Glombinskim sicer niso vzbudile prijaznega odmeva na Češkem in gotovo tudi ne na Slovenskem. Saj se je moralo marsikomu zdeti, da je jednota pozabila svoje stališče in svoje sklepe s Čehi vred. Istina je, da tako velika parlamentarna organizacija ne sme stati v kotu in čakati, kdaj ji kedo prinese rešitev. Brez muke ni muke — in zato smo poslanci na Dunaju, da poskušamo doseči za narod in volilce, kar se doseči da. Da se pa razume stališče Slovanske jednote k sedanjim pogajanjem, je treba povedati, da se ne gre za sedanjost, temveč za bodočo vlado; s sedanjostjo je jednota obračunala za vselej. Slovanska jednota daje svoje nasvete in načrte — kakor čujemo, se zgodi to v docela točni obliki še le prihodnji teden — da se ji ne bi moglo očitati, da ni skušala ohraniti parlamentarizma in da ni sama storila nobenih korakov do rešitve krize. Stvar odločno in pa nemških krogov je, ali te nasvete, ozir. načrte upoštevajo ali ne. Slovanska jednota lahko čaka.

Sijajni gospodarski shod v Št. Petru pod Sv. gorami.

Vprašanje železnice iz Rogatca oz. Mestinja čez Brežice v Novomesto je vzbudilo med prebivalstvom kozjanskega okraja najživahnejšo pozornost. Včeraj

se je vršil v Št. Petru pod Sv. gorami velik gospodarski shod, katerega je sklical tamkajšnji zdravnik g. dr. Ferdo Kunej. Shod se je imel baviti zlasti z železniškim vprašanjem.

Na shod sta bila povabljeni klerikalni deželni poslanec in deželnega glavarja namestnik dr. Jankovič in napredni deželni poslanec dr. V. Kukovec, ki sta se shoda oba udeležila. Na shod je prišlo nad 300 mož, ki so razpravam pozorno sledili in pogostoma posegli sami v razgovor, vprašali za pojasnila in stavili želje ter predloge. Dr. Jankovič je poročal o potrebi železnice, o njeni veliki važnosti za povzdigo gospodarstva v kozjanskem okraju ter o predpripravih, ki so se izvršile. Soglasno je bila sprejeta resolucija dr. Jankoviča, s katero prebivalstvo odločno zahteva, da se stori vse, da se doseže ta za okraj tako važna železnica.

Dr. V. Kukovec je istotako dokazal ljudstvu prepričevalno in podrobno, da je dolžnost vseh činiteljev okraja zavzeti se za železnico in je povdarjal, da bodo sklepi shoda gotovo morali vplivati na merodajne kroge, ki ne bodo mogli več prezirati ljudskega glasu. Dr. Kukovec je razpravljal nadalje o nameravanem novem vinskem davku, ter je z velikim ogorčenjem bil storjen sklep, s katerim se slovanski poslanci pozivajo k odločnemu boju zoper nov vinski davek, ki pomenja gospodarski pogin slovenskemu vinogradniku.

Ta shod je pokazal, da nikakor ni treba spravljati vseh Slovencev na Spodnjem Štajerskem pod en klobuk; ako se hoče, da vsi politični činitelji v važnih gospodarskih vprašanjih skupno postopajo, zadostuje že, ako se odpovemo čuvstveni politiki in medsebojni mržnji in že v tem slučaju se da, kakor je včerajšnji shod pri Sv. Petru pod Sv. gorami pokazal, na enem in istem shodu soglasno od dveh strogo si nasprotujočih političnih strank razpravljati o skupnih ciljih ter se doseči soglasje.

Nadalje je razpravljal dr. Vekoslav Kukovec o svojem postopanju v de-

želnem zboru, zlasti je razlagal potrebo nadomestitve štajerske kmetijske družbe v deželnim kulturnim svetom, ki bi imel poseben oddelek za spodnještajersko kmetijstvo. Zavzel se je tudi za delitev deželnega šolskega sveta ter splošno izvajal, da mora stati na programu spojnštajerskin Slovencev zmiraj in povsod kot glavna točka samostalnost spodnještajerskih Slovencev in njih osamosvojitve od Gradca v gospodarskem, kulturnem in političnem oziru. Zadevne revolucije so bile od zborovalcev sprejete z velikim navdušenjem.

Politična kronika.

v Izjave nemških politikov o položaju. Dr. Chiari je rekel, da je glavni vzrok slovanske opozicije proti Bienerthu načelo, katerega je ta izrekel v svojem programatičnem govoru, namreč, da mora ostati državna uprava obvarovana vsakih narodnih aspiracij. (To se pravi, mora ostati nemško nacijsionalna.) Nemci se morajo odločno upirati, da bi se na tem polju kaj obrnilo na slabše (za nje). V ostalem pa je njegovo mnenje, da je edina pot do rešitve položaja sporazum v češkem deželnem zboru, kjer pa se Nemci ne morejo z obstrukcijo pred Čehi umakniti, ker bi to pomenjalo poraz. Zato morajo prvi korak storiti Čehi. Dr. Sylvester je izjavil, da vodita dve poti do rešitve krize: ali § 14 ali pa sporazumljenje, ki bi omogočilo državne neobhodnosti. Slovanska jednota bi morda te drugemu ministerstvu dovolila; toda sedanjo vlado morajo Nemci držati, ker drugače kapitulirajo pred Slovani. Splošno pa seveda Nemci niso krivi sedanjih naših žalostnih razmer (temveč, kakor vedno, mi Slovani, ker zahtevamo svoje naravne pravice!)

v Dva tabora v Galiciji. Med glasili poljske demokracije in konzervativcev ter vsepoljakov se je vnela ostra polemika zaradi politike poljskega kluba na Dunaju. „Nova Reforma“ je besno napadla poljske ministre in politike, ki so omogočili barona Bienerthu sankcijo

LISTEK.

Orlov in njegova žena.

Ruski spisal Maksim Gorki.
Preložil Fedor Gradišnik.
(Dalje.)

II.

Orlov in njegova žena sta bila četrto leto poročena. Imela sta otroka, ki je pa v poldrugem letu umrl; žalovala nista dolgo za njim, ker sta upala, da dobita v kratkem družega. Klet, v kateri sta prebivala, je bila velik, podolgast, teman prostor z obokanim stropom. Tik ob vratih, s pročeljem proti oknom, je stala velika ruska peč; med njo in med steno je peljal ozek hodnik v kvadrat, ki je dobival svetlobo od dveh na dvorišče idočih oken. Luč je padala v dveh poševnih, motnih trahih v klet, in bilo je vlažno,

ndušljivo in smrtnotih v tem bivališču. Življenje je valovilo nekje daleč, daleč tam zgoraj — tu sem, v to duplino, so prihajali od njega le posamezni motni, negotovi glasovi, ki so prihajali zajdno s prahom dvorišča brez oblike in barve k Orlovim. Poševno od peči je stala za rujavim, z rudečkastimi rožami pretkanim zagrinjalom velika dvojna postelja iz lesa; nasproti postelji, ob drugi steni, je stala miza, pri kateri sta Orlov in njegova žena pila čaj in zavživala kosilo, in med posteljo in nasprotno steno, v razsvetljenem prostoru, sta izvrševala svoje delo.

Ščurki so lazili leno ob stenah, ližoč lim, s katerim so bile prilepljene različne ilustracije iz starih časopisov ob stene. Muhe so letale melanholično šumeč povsod okrog in slike, na katere so sedale, so izgledale na umazano-sivem ozadju stene kakor temni madeži.

Življenje Orlova in njegove žene je bilo silno dolgočasno. Zjutraj ob šestih se je zbudila Matrona, se umila in pripravila samovar, ki je bil več kot enkrat v burnih bojih ranjen in na vseh koncih in krajih popravljen. Predno je voda v samovaru zavrela, je že pospijavila sobo in ukuhala zajutrek. Potem je zbudila moža. Medtem, ko je vstajal in se umival, je že vrelo in se kuhalo v samovaru. Nato sta popila čaj in prigrizla bel kruh.

Gregorij je bil jako spreten roko-delec in manjkalo mu ni nikdar dela. Pri čaju je razdelil skupno dnevno delo; on je izvrševal finejše delo, dočim mu je njegova žena pripravljala vse potrebno in mu pomagala pri malenkostih. Pri čaju sta se dogovorila tudi glede kosila. Pozimi, ko je stavil želodec višje zahteve, je bilo to precej zanimivo vprašanje; poleti je bila peč

vsled varčnosti le o praznikih zakurjena, in tudi takrat ne vedno. Živela sta se tedaj s kruhom, namočenim v kvas, ki sta mu pridjala nekoliko čebule in osoljene ribe; včasih sta jedla tudi košček mesa, katerega sta pri kakem znancu na dvorišču skuhala. Po čaju sta se vsedla k delu; Gregorij je sedel na svojem z usnjem prevlečenem stolčku, Matrona tesno ob njem na nizki klopici.

Spočetka sta delala molče — o čem naj bi bila tudi govorila? Menjala sta le par besed, ki so se tikale dela, in potem sta zopet molčala, pol ure ali še dalje. Votlo padajo udarci klavirja, tanko žvižgajo s smolo namazane niti. Zdaj pa zdaj zazdeha Gregorij in po zdehanju zapira usta vsakokrat z glasnim vzdihom. Matrona jadikuje in molči.

(Dalje prih.)

nemških jezikovnih zakonov. Konzervativni „Czas“ in vsepoljsko „Slowo polskie“ napadeta zopet Čehe, da so onemogočili delo v parlamentu. „Novi Reformi“ pomaga tudi rusinsko časopisje, ki očita Poljakom podporo protislovenske vlade.

Drobne politične novice.

v Izjava prestolonaslednikova. Madžarski mesečnik „Kelev Nepe“ v Budimpešti, ki je baje v zvezi s prestolonaslednikom Franc Ferdinandom, priobčnjuje njegovo izjavo, da so na Dunaju že siti politike 48 in 67 rokov. Na Ogrskem se mora pričati nova politika, ki se bode držala strogo v okvirju dualizma in to je mogoče doseči samo z upeljavo splošne in enake volilne pravice, katera je bila morda v Avstriji nepotrebna, a na Ogrskem je pogoj za državni obstoj.

v Na Španskem je sklenilo ministertvo Moret, da ne prekliche suspenzije ustavnih svoboščin do konca vojne v Afriki.

v Ruski general Kuropatkin, ki živi sedaj na svojem posestvu Šešurinu blizu Pskova, odločno dementira trditve „Oestr. Rundschau“, da se je proti načelniku avstr. generalnega štaba Becku izrazil, da Rusija prepušča ves zapadni Balkan avstrijski vplivni sferi. On o teh stvareh z Beckom ni niti govoril. (Glej naš članek „Všenemška politika na Balkanu“ v št. 250).

Dnevna kronika.

v „Hrvatsko Pravo“, glasilo krščenega žida dr. Franka in njega „čiste stranke prava“, je šlo v Kanoso pred dr. Stadlerjem, sarajevskim nadbiskupom. Nedavno temu je namreč v nekem članku obsodilo ultramontansko politiko Stadlerjevo in njegovega glasila „Hrvatski Dnevnik“, ko ga je pa slednji udaril po prstih, je takoj priobčilo članek, v katerem izjavlja, da se strinja popolno s Stadlerjevo politiko klerikalnega fanatizma. Si bo dobro zapomniti!

v Ustanovitev državnega prodajališča za radij. Do sedaj je Avstrija z ozirom na preiskovanje radija na prvem mestu in še bolj se hoče povzpeti z ustanovitvijo državne prodajalnice. Iz Joachimsthala na Češkem so poslali 1 gram radija ministertvu za javne naprave, da ono presodi, koliko je v njem čistega radija. Paziti se mora namreč zelo, da ne pride človek v dotiko z radijem in zato so ga pustili v kremenu. Dr. Exner bo vsebino preiskal in v štirinajstih dnevih bo javil rezultat.

v Očividec tragedije v Meierlingu. Avstroogrski konzul v Denveru (Colorado) je javil na Dunaj smrt barona Louisa Vecsera. To ime je v intimni zvezi s smrtjo cesarjevega Rudolfa in zato, je sedaj ko se je po dvajsetih letih zopet pojavilo, vzbudilo občo pozornost. Avstrijska vlada je telegrafski velela, da se dožene istovestnost trupla z imenom. Baron Vecsera je v oni noči ko je našel leta 1889 prestolonaslednik, svojo smrt v Meierlingu izginil in od onega časa je ostal neizvesten. Vecsera je brat svoj čas radi svoje lepote sloveče baronice in je bil lovski gost v Rudolfovem gradu. Govorilo se je marsikaj o vlogi, ki jo je Vecsera v gradu igral in tudi o ljutem prepiru s prestolonaslednikom ravno pred njegovo smrtjo. Ker je bil baron Vecsera izginil, je to dejstvo podkrepljalo sum, da so one govorice opravičene. Zanimivo je, da so z Vecserom vsi pomrli, ki so takrat stali krog Rudolfove smrtne postelje; le Filip Koburški, starejši brat bolgarskega carja, še živi. Nekateri zatrjujejo, da je Vecsera bil spisal v Ameriki zanimive spomine, ki jih je pa potem uničil.

v Shod slovenskih umetnikov se je vršil dne 31. oktobra v Prerovu na Moravskem. Udeležili so se ga za Poljake: Kossak, Fetmajer, Kowalski, Żelechowski in Wodzinowski; za Bolgare: Bojmov in Badjov; za Hrvate: Auer in Dežković; za Srbe: Jovanović, za Slovence: Vesel; Jugoslovansko „Lado“ je

zastopal prof. Vešin iz Sofije, praškega „Maresa“ prof. Sucharda in „Jednoto“ Kalvoda; „Sdruženi morav. umelcu“ pa so zastopali Blažek, Havelka, Jaronek, Lolek. Fr. Uprka in Kafka. Debatiralo se je o nameravani vseslovanski umetniški razstavi, ki jo je bil predlagal pisatelj Sienkiewicz; poslal se mu je s shoda pozdravni telegram. Razstava bo v Krakovu l. 1911. Pred tem pa bo v Krakovu manjša razstava slovenskih umetnikov v spomin na zmago pri Grunwaldu.

Štajerske novice.

o Mladinsk shod v Trbovljah.

— Včeraj popoldne se je zbralo v gostilni g. Pusta po dom. Španca do 150 fantov in deklet na prvi mladinski shod v Trbovljah. Malo pikantno je, da se jo zdorovanje vršilo v telovadni dvorani trboveljskih čukov. Ti so sicer žalostno čukali okrog svojega gnezda, v katerem so se včeraj prešerno naselili +++ liberalci, pa ni nič hasnijo; nazadnje so celo prišli na shod in tam lepo mirno poslušali razpravljanja govornikov. Shod je otvoril tov. Miloš Roš in z navdušenim pozdravom istinito lepega števila trboveljskih fantov in deklet, ki so s svojo krasno udeležbo pokazali, da se bode v Trbovljah pod napredno mladinsko zastavo zbirala mladina v velikih množicah! Za predsednika je bil izvoljen tovariš Prisljan, za zapisnikarja tov. Štros. — Besedo je povzel prvi tov. Gorišek iz Griž, ki je v lepem govoru opisoval nastanek nove organizacije in navdušenje, katero se je pojavilo za njo od Drave do Save, od Pohorja doli do rodovitnih bizeljskih gor. Pozival je tovariše in tovarišice na resno delo za resne naloge, ki nas čakajo kot bodoče nosilce političnega življenja na Sp. Štajerskem. O ciljih, nalogah, organizaciji in delovanju Zveze je predaval v živahno aklamiranem govoru tov. Lešničar. Mnogo priznavanja sta žela za svoja ognjevitava govora tov. Golavšek iz Griž in Miklavčič Peter iz Trbovelj. V imenu rajhenburške mladine je pozdravil shod tovariš Oset, v imenu trboveljskih mladenk tov. Katica Špesova. V pripravljalni odbor so se izvolili tov. Prisljan Ivan kot predsednik, Močnik Štefan kot podpredsednik, Štros Vekoslav kot tajnik, Bregar Ivan kot blagajnik in odborniki tt.: Miklavčič Peter, Murn Franc, Florjanc Mihael, Brzeničnik Leopold, Kostanjšek Avgust in Posavec Franjo. Shod se je ob splošnem zadovoljstvu mirno in v redu zaključil. Živela trboveljska mladina! —

o Woschnagg in Negri. Minulo soboto zvečer se je vršil pred par omizji v celjskem Nemškem domu „shod“, na katerem je razvijal novi Mesija celjskih renegatov svoj program, ki je le slaba kopija Marckhlovega „Slovenecem knof, Nemcem groš“. Shodu je je predsedoval dr. Ambrožič, govoril je Čič Negri in bivši sokol Woschnagg alias Vošnjak je v ginljivih besedah hvalil „radikalizem“ novega kandidata, ki se je pri veri in jeziku svojih očetov pridušal, da se mora skleniti tudi za štajerski deželni zbor nemški razpravni jezik. Da je bila komedija popolna, je na koncu Kranjec Javornik napil Čiču Negriju in sokolu Vošnjaku. To sicer ni nič čudnega, saj jih veže rod in simpatije; a lepo se mora podati hajlanje vendar med njimi! Torej heil Čič in sokol Vošnjak! Ali pravih Nemcev ni sram take družbe?

o Zopet dokaz „ljubezni“ deželnega odbora do slovenščine. Menda največ rogaške slatine se razproda po slovenskih pokrajinah. Že večkrat smo pisali o tem in zahtevali, da mora deželni odbor skrbeti za to, da bodo na steklenicah tudi slovenske etikete. Ne-

kateri narodno čuteči trgovci, ki slatino prodajajo, so to našo zahtevo kot svojo stavili tudi lastništvu kopališča (ki je deželni odbor); to pa jim je odgovorilo, da slovenskih etiket nima. Tako drzno bijejo v Gradcu v obraz vsaki naši pravični zahtevi. Mislimo pa, če bi organizacija slovenskega trgovstva to dosledno in odločno zahtevala, da bi se končno tudi to doseglo.

z Proti šaljivim listom umazane in odurne vsebine piše liberalna „Köln. Zeitung“ zelo energično; izlasti se je postavila proti „Ulku“, ki ga sicer ne imenuje, a je vendar prozorno, da njega misli. Govori o surovih in neokusnih napadih in blatenju raznih oseb in pravi, „da dobi vsakdo nizkotne pojme o nemški šali in nemškem duhu“. „Hudobnost in surovost karikatur je odvratna, tem bolj, ker se hoče nadomestiti šala in satira z nerodno neokretnostjo in nesnažnostjo“. Ti listi prinašajo mesto šale in humorja samo hudobnosti in razžalitve ter pričajo o pomanjkanju olike in o veliki posurovelosti, ki nemško književnost v inozemstvu kompromitira“. Nemški listi te baže so res že neznosni, ali žal, da smo že opazili tudi med Slovenci take cvetke, ki so vse prej nego razvedrilo, vzgoja in zabava. Mesto satire in humorja se hoče tudi med nami vgnezditi plitka beseda, opirajoča se na lahkovištvost in nesramnost.

v Nekoliko več narodne požrtvovalnosti bi pač smelo pričakovati od rodoljubov, ki se jim določila koledar družbe sv. Cirila in Metoda. Dasi je družba izbrala naslove le priznanih rodoljubov, vendar prihajajo cele kopice koledarjev nazaj. In vendar je koledar ogledalo našega obrambnega dela, za katero bi se moral zanimati vsak Slovenec. Cena 1 K 20 v — je tako nizka, da jo zmore vsakdo, in ako ne potrebuje koledarja sam, naj bi ga podaril kakemu društvu. Žalostno je, da vračajo koledar ter povzročajo tako družbi dvojne stroške, celo uradniki in boljše oblagodarjeni ljudje, dočim ga obdrži in celo preplača marsikateri težak. Še slabše ravnaajo tisti, ki koledarja sicer ne vrnejo, a ga tudi — ne plačajo.

z Sramota takim ljudem! Neki rojak, ki živi v tujini, je poslal župniku svojega rojstnega kraja sledeče pismo, katero priobčimo dobesečno: „Geertter Her Pfarer, ich ersuch inen mir den Taufschain Schikn mir ist der Erste weg kommen und ich wais nicht bohin so mecht ich inen Bittn das mechtns so gutt sain mir den Taufschain Schikn. Ich mecht Eittn so bald Als meglich ist mitt Hochachtungsvoll N. N.“ Slovenci, rojaki! Ne ozirajte se na svojega nezavednega škofa in ne ravnaajte se po njem. Njemu ni nič mogoče dopovedati. Če hoče že on po vsej sili vedno dopisovati farnim uradom nemški, naj ostane sramota njemu, Vi pa pišite slovenski in — gotovo ne bo v takem drobnem pismu kar po 40 napak!

o Tudi nemščina! [Prišlo nam je v roke to le pismo, ki zopet kaže sadove nemških šol. Glasi se: Werter Freund. Teile ihnen mit, das ineres Rod fertik ist. Ich habe neben frei auf geben, habens aber auf der Ban nicht genomen, mus ferpakt sein. Kommen sie liebes einen Sontag noh Groz kost ja die Frocht pereiz sofiel, als sie für Zug pezolen. Ich hob auch für 2 Ksefter erforen die verdens peštint mohen, curick kens so mit Rad foren ein Sontag hin oder her aso gviss am Sonthag Grus inere Freund x Groz.

a Iz Gaberje. Odbor Ciril in Metodove podružnice za Gaberje se tem potom vsem onim, ki so pri včerajšnjem zabavnem večeru v „Skalni kleti“ so-

delovali, bodisi pri igri, kakor tudi pri godbi najpristrčneje zahvaljuje. Zahvaljujemo se tudi gđ. Marici Gačnik, katera se je kakor po navadi tudi ta večer žrtvovala, ter nabrala za našo podružnico 7 kron.

o „Vražja misel“ v Celju. Celjsko pevsko društvo priredi v nedeljo, 14. listopada 1909 v veliki dvorani Narodnega doma štiridejansko burko „Vražja misel“. Pri predstavi sodeluje polnoštevilna salonska godba. Blagajna se odpre zvečer ob 6., začetek je pa nastavljen za 7. uro. Vstopnina v parterju 1.—2. vrsta K 2'40, 3.—7. vrsta K 1'60, od 8. vrste naprej K 1'20. — Sedeži na balkonu K 1'20, stojišče v parterju K 0'80, stojišče na balkonu K 0'60, dijaške in vojaške vstopnice K 0'40. Vstopnice ima v predprodaji trafika v Narodnem domu v Celju.

o „Slov. del. podporno društvo“ v Celju vabi vse svoje člane na Martinov gos v sredo 10. t. m. v društvenih prostorih (Graben 7). Prijetne domače zabave ne bo manjkalo! Obenem pa opozarjamo celjske Slovence na izlet, ki ga priredi tamburaški zbor v nedeljo dne 14. t. m. h. g. Fazarincu na Ostrožno. Odhod ob 2. pop. iz društvenih prostorov. Tudi tukaj poskrbi tamburaški zbor za zabavo s tamburanjem, petjem itd. — Tamburaški zbor omenj. društva priredi nadalje 21. t. m. v Skalni kleti koncert združen s plesom, oziroma večjo ljudsko veselico, ki bo obsegala točke, katere bodo spravile še tako zaspanega Celjana ali okoličana v najboljše razpoloženje. Torej na svidenje!

o Iz Hrastnika. — Iz hrastniške kemične tovarne se je vendar zopet oglasil — po dolgem molku — v četrtekovi številki nekdo, ki toži o neznosnih tamošnjih razmerah, da n. pr. delavstvo celo plače ne dobiva pravočasno. „Kam bi se naj tudi delavec obrnil?“ sprašuje dopisnik. Kam? Spominjajte se, da je še „Domovina“ pisala o tvorniških delavcih, ki so tako slepo udani pisarniškim gospodom, da si niti misliti ne upajo na kako društvo ali organizacijo. Že takrat smo priporočali, naj se to delavstvo organizira in tudi danes ponavljamo, ter svetujemo, naj se združi delavstvo v narodno organizacijo, če pa to ne, bi pa imelo vsaj za se korist, ako bi bilo v demokratski uniji. Razmere v tovarni glede zdravstva, plač, zlasti tudi glede pokojnine so take, da bo treba ostro prijemati, in le z organizacijo se da kaj doseči. A še nekaj bi priporočali delavstvu hrastniške tovarne. Berite! Berite časopise, berite pa tudi knjige. Izobražujte se, ker le če boste izobraženi, si boste znali iskati svojih pravic. „Dnevnik“ je pred kratkim poročal, da ni v „Čitalnici“ v Hrastniku upisan noben delavec iz tovarne. To je žalostno, tovariši delavci; to napako skušajte najprej odpraviti in ne mislite, da je to že vse, če je mož veteranec in morda tudi ognjegasec. Torej čitaj, mnogo čitaj, drago delavstvo kemične tovarne, potem šele si boš znalo iskati pravic, ki ti gredo po vseh človeških in božjih postavah.

o Avstrijski aeroplan. Na Dunaju se je ustanovilo društvo „Austria“, obstoječe iz oficirjev in žurnalistov, ki hočejo ustanoviti konzorcij za proizvajanje čisto novega tipa aeroplanov. V Gradcu so ustanovili podružnico in leta 1910 v januarju mislijo dokončati svoj prvi aeroplan čisto avstrijskega pokolenja.

o Poročil se je danes, dne 8. novembra 1909. g. Rudolf Pevec, trgovec v Mozirju, z geo Amalijo Turnšek iz Nazarja. Častitamo!

o Iz poštne službe. Oficijantka Ana Simonitsch je na lastno prošnjo prestavljena iz Radgone v Gradece, na

njeno mesto pa pride oficijantka Matilda Heller.

o Iz Hrastnika. Trboveljski obč. odbor se snide v kratkem k seji. — Hrastničanje si usojamo takrat izreči željo, da se naj pazi, koga se nam pošlje za novega policaja v Hrastnik. Pijanec ne rabimo! Imamo že enega, ki se ga prav do vrha nasrka, da ni potem prav nič podoben človeku. — Pretekli mesec, ko je nosil iz občine v Hrastnik raznim občinskim uslužbencem denar, je bil že tako nadelan, da je veselje! Babica A. bi znala baje nekaj zanimivega povedati. Takih policajev, ki so še na vrh nemškutarji, torej ne rabimo v Hrastniku in izražamo željo, da se tak mož pravice odstrani iz doline. —

o Oficir — veleizdajnik. Že zadnjič smo sprejeli novico o veleizdajstvu italjanskega poročnika v Mariboru zelo skeptično in sedaj se je postavilo, da je ono poročilo „Marburger Zeitung“ grdo tendenciozno zavijanje.

v Okrajna posojilnica v Konjicah se menda nahaja v denarnih stiskah. Prigodilo se je namreč, da je neka stranka zahtevala izplačilo svoje hranilne vloge v malenkostnem znesku 145 K 40 v z obrestmi, katero izplačilo je okrajna posojilnica v Konjicah odklonila iz nerazumljivih razlogov. Pozivljamo svoje somišljenike, katerim so razmere pri okrajni posojilnici v Konjicah natančneje znane, da nam poročajo, je li pri okrajni posojilnici v Konjicah denar sploh še varno shranjen, ali ne, da bomo vedeli naše ljudi obvarovati eventuelne škode.

v Neverjetno je poročilo, da mislijo na lepi šoli v Št. Pavlu pri Preboldu uvesti utrakvističen pouk. Ne moremo tega verjeti, a vendar prosimo pojasnila, ker kakor kažejo zadnji dogodki, je v Avstriji vse mogoče, kar je koli nemškutarstvu v prid.

o Mladinska shoda se vršita prihodnje nedeljo 14. nov. pop. ob pol 3. uri v Župelevcu pri Janežiču za brežiški okraj in ob istem času pri Malinjedli v prostorih g. Senčarja. Fantje, dekleta, vsi na shod!

o Za sklad mladinske organizacije se je nabralo pri odhodnici Fr. Oseta v Št. Jurju ob J. ž. K. 6. Pri srčna hvala!

o Slovensko gledališče v Mariboru. — V nedeljo, 14. listopada t. l. uprizori „dramatično društvo“ veliko burlesko s petjem in plesom „Krasna Lida“. Igra je češkega izvora in je dosegla na vseh slovanskih odrih najslajnejši uspeh. V pikri satiri biča narodno mlačnost trgovskih krogov, ter nudi vsled mnogobrojnih komičnih zapletljajev in prizorov mnogo zabave in bode tudi našemu občinstvu, ki je jako razpoloženo za smeh, gotovo kar najbolj ugajala. — Za Miklavžev večer se pripravlja čarobna bajka „Snegulčica“.

o Dramatično društvo v Mariboru se obrača do vsakega z uljudno prošnjo, da bi letake z oznanili iger, ki mu jih namerava redno pošiljati, dal prilepiti na prikladnem, za ondotno občinstvo vidnem mestu. Ako bi pa kdo sam tega ne mogel preskrbeti, pa se prosi, da društvu naznani kako drugo osebo, ki bi storila to uslugo. — Toplo priporočamo vsakomur, ki je dobil plakate, da jih ne zavrže brezbrizno, ampak kjerkoli razvesi. Narodno gledališče je dalekosežnega pomena in to malenkost bo gotovo vsakdo rad storil za narodno stvar.

o Iz Maribora. Na Seneni ulici v Mariboru imajo karmeličanke svoj konvent. Do pred par leti se ni nikdo za nje briga, a ko so dobile 2 zvonca, ki vsak trenutek zvonita, jih ljudstvo zelo nerado gleda. Je pa tudi nezno-

sen njih jokajoči glas, ki razburja še zdravega, kako li ne bolnika. Od rane ure do 10. zvečer vedno stokata v stolpiču. To je trajalo tako dolgo, dokler niso sosedji vložili pritožbe na magistrat, ki je seveda popolno opravičeno prepovedal, da bi se brez potrebe vsako uro zvonilo. Čemu tudi treba nanznanjati vsak del maše, hore in druge mnogobrojne molitve pobožnih nunc? Če se je delalo pred 500 leti tako, zakaj bi se še danes? Ali iz sladkih redovnic so postale bridke prepirljivke. Njihova prednica je magistratu napisala zelo zbadljivo in osorno pismo v imenu Kristusa in je slednjič pristavila, da sestre ne bodo nehale zvoniti, če je treba iti tudi do cesarja. Pa ni bilo treba, kajti magistrat ostane pri svojem.

v Iz Studencev pri Mariboru. Prejšnji krajni šolski svet pod načelnikom Schmuckenschlagom ni imel v redu blagajniških računov. V knjigi ni točnih izkazov že desetletja in desetletja. Objavili bomo nekaj dejstev, iz katerih je razvidno, da dosedanje načelnništvo nikakor ni bilo vzorno, v svojem gospodarstvu.

o Obzir na razvitje tehnike. — Trgovska in obrtna zbornica v Gradcu poroča, da je c. kr. patentni urad sedaj po svojem desetletnem obstanku izdal knjigo pod naslovom: Obzir na razvoj tehnike za delovanja patentnega urada od 1899—1908. V tej knjigi se obravnavajo vse znamenite iznajdbe, s katerimi se je urad tekom navedenih let bavil.

o Iz Špelfelda. Sobotni osebni vlak št. 1842, ki je prišel ob 9¹² v Špelfeld iz Radgone, je vzbudil splošno pozornost. V gozdu pred Obrajno je stroj izgubil svoj dimnik, ker so bili vijaki popustili. Med vožnjo je plezal dimnik vedno bolj na višek in slednjič je strmoglavil z lokomotive. Do Špelfelda se je še vlak ravno privlekel, odtod pa so poslali stroj v Maribor, da ga popravi.

Kranjske novice.

Turški gosti so prišli danes na Jesenice.

d Jegličeva brošura je že našla odmev. Izšla je namreč neka druga kot odgovor pod naslovom „Kaj pravi brošura škofa Antona Bonaventure!“, ki jo je napisal neki Anonymus. Knjižica stane po pošti 40 vinarjev, sicer 30, in vsebuje ogorčen protest proti načinu, kako obravnava škof tako snov.

d Kranjska vlada za Nemce. Deželna vlada kranjska je zapovedala občinskemu svetu ljubljanskemu, da mora oznaniti za bodoče volitve v obrtno sodišče objaviti tudi v nemškem jeziku. Občinski svet se bo zbral pri seji in bode protestiral pri ministerstvu notranjih zadev proti tej samolastnosti vlade.

d Električna v Mokronogu. Trg Mokronog je vsled sklepa z dne 4. t. m. poveril tvrdki Kreyca & Fischer napravo električne razsvetljave. Naprava, ki jo občinstvo splošno odobrava, se izvrši prihodnje polletje.

a Premovanje živine. V Mengšu ga priredi kranjski dež. odbor 15. t. m. za kamniško okr. glavarstvo, v Kranju pa 16. t. m. za okr. glav. Kranj.

a V Sodražici so 31. m. m. ustanovili živinorejsko zadrugo za sivo pleme.

a V Krškem se vrši prvi letošnji vinski sejm 10. t. m., torej že pred Martinovim.

a Prispevke za Schulverein nabira, kakor poroča „Slov. Narod“ med učenkami učiteljica na Huthovem zavodu Fabijančič v Ljubljani. Vsekakor zanimivo!

a Deželni zdravstveni tajnik na Kranjskem postane dr. Dolšak.

a Učiteljski službi se je odpovedal Ernest Šušteršič, učitelj v Ligojnih pri Vrhniki. Že pred letom dni je napravil definitivni izpit, a niso ga namestili ter so pritiskali nanj, da bi postal klerikalec. Zato je raje odstopil.

a V Šmartnem pri Liti so pri občinskih volitvah zmagali klerikalci.

Primorske novice.

a Otvoritev avtomobilske proge. Danes je bil otvorjen redni promet na avtomobilski progi Trst-Opatija. Prvi voz je odšel iz Opatije ob 8. uri zjutraj in je došel ob 1¹² v Trst. Ob 3. popoldan odrine iz Trsta in pride 1⁴⁷ v Opatijo. Vožnja stane 12 kron; tja in nazaj pa 20 kron. Listki veljajo 8 dni.

a Slovenska kmečka stranka na Goriškem se je začela pridno gibati. V nedeljo se je ustanovila okrajna organizacija za sežanski okraj; 21. t. m. pa za goriški, ajdovski in kanalski okraj. — Glasilo stranke, „Kmečki Glas“, naznanja, da bo, dokler ni stranka popolnoma organizirana, izhajal le po dvakrat v mescu. — Isti list poroča tudi, da je dr. Franko odstopil kot predsednik stranke. Nadomeščal ga do obč. zbora podpredsednik dr. Mrmolja.

a Novi ravnatelj finančne direkcije v Trstu postane baje dozdajni ravnateljev namestnik baron Olivier Kober.

Razveljavljanje mandatov. „Edinost“ poroča iz „verodostojnega vira“, da namerava večina goriškega deželnega zbora razveljaviti mandate agrarnoprednih poslancev in mandat poslanca iz trgov.

a Via Ferrer, ki je ne bo. Namestništvo je prepovedalo imenovati v Gorici kako ulico po Ferrerju.

a Nemške šole v Gorici. V tem mestu je nemška gimnazija, nemška realka, nemške vadnice, „Schulverein“ ima veliko ljudsko šolo in sedaj se še napravi ob državnem kolodvoru nemška ljudska šola v katero bodo lovili slovanske otroke. Pa tudi država pridno skrbi za take nemške ljudske šole; poddržavlja jih, da jim da tako trdno podlago. Germanizacija je v cvetu! Avstrijski Nemci kljub temu vedno kriče, kako se jih zatira!

v V Trst je prišla vdova umrlega španskega pretendenta don Carlosa, Marija Berta Bourbonska.

Koroške novice.

a Nesreča. Delavca Vedenika v Knochovi usnjarni v Celovcu je zgrabila transmisija vzadi na glavi in ga skoro popolnoma skalpirala. Dvomi se, da bi ponesrečenec, ki je družinski oče, okreval.

a Nemški narodni svet za Koroško ima 21. t. m. v Celovcu občni zbor.

a Nekaj strašnega se je spet zgodilo v Celovcu. Župan Miklavic iz bližine Velikovca je na kolodvoru v Celovcu zahteval vozni listek v slovenskem jeziku. Ker ga uradnica ni hotela razumeti, je v razburjenosti povedal par krepkih. Potem se je podal na vlak brez listka in ker ni hotel službujočim organom nemški odgovarjati, ga je stražnik aretiral. To je namreč v smislu svoječasne izjave posl. in celovškega župana dr. Metnitza v deželnem zboru, da bo dal vsakoga zapreti, ki bode v Celovcu „izzival“ s slovenščino. Opravičeno vprašuje zadnji „Mir“ tega možakarja, ali da zapirati tudi vse one, ki v njegovi pisarni govorijo slovenski, in vse one, ki govorijo slovenski po raznih celovških trgovinah. O slučaju Miklavica so celovške „Freie Stimmen“

kajpada napisale podrobno ogorčeno poročilo! Pa res, da se še kdo na svetu drzne slovensko govoriti!

a Pred poslanstvom umrl. V Kobdilju na Primorskem je padel nedavno izvoljeni poslanec Jerič pri delu s škodnja in se je do smrti pobil.

a Grozni strahovi. Vlada je že pred več leti prepovedala, da bi se fotografirali deli Pulja ali pa okolice. Vendar pa ima pristaniška oblast pravico, da dovoli fotografiranje, toda pod pogojem, da se dotične fotografije predlože v cenzuro. Kak strah vlada v gotovih krogih pred fotografiji, je sedaj skusil neki fotograf, ki je hotel za kinematograf uporabiti tamkajšnjo požarno brambo, ki je napravila praktično vajo po puljskih strehah. Po vaji je bil fotograf povabljen na policijo, kjer so mu zaplenili fotografske plošče.

a Pouk v zdravilstvu na goriškem ženskem učiteljsku. Že od l. 1900 je deloval šolski svetnik in ravnatelj ženskega učiteljskega prof. Štefan Križnič na to, da bi se uvedel na ženskem učiteljsku pouk v šolski higijeni po posebnem v to določenem zdravniku. — Končno so dosegla prizadevanja zaslužnega ravnatelja popoln uspeh, tako da je smatrati pouk zagotovljenim. V slovenskem oddelku bode poučeval dr. Ernest Dereani, v laškem oddelku pa zdravnik dr. Viktor Pavia. Pouk se bo vršil v I. in IV. tečaju in sicer po dve uri v tednu v I. in po eno uro v tednu v IV. tečaju. Čudno je, da se pri nas vlada tako malo briga za higijeno. Vse drugače je na Hrvaškem, kjer je v vse srednje šole ona uvedena kot obvezen učni predmet in je izšla o tem krasna knjiga.

a Nar. Del. Organizacija v Trstu je potom svoje okrajne skupine v Škodnju otvorila tamkaj svoje III. konsumno skladišče.

a Predsedstvo Nar. Del. Org. v Trstu je sklicalo za 7. t. m. v Divačo anketo vseh dozdej obstoječih podorganizacij. Anketa se je bavila z vprašanji, ki so naravnost življenjskega pomena za nadaljni razvoj N. D. O. Storili so se razni sklepi, ki veljajo narodnopolitičnim in strokovnostanovskim zadevam, kakor tudi razširjanju in povečanju društvenega glasila. Enoglasno se je sprejel sledeči sklep:

Strokovne organizacije N. D. O. v njihovi sedanji obliki je treba smatrati le kot začetek močne zveze jugoslovanskih strokovnih organizacij; ker je pa za uspešni razvoj vsakega na tako široko podlago postavljenega organizma neobhodno potrebna stroga centralizacija celote ob največji decentralizaciji poedinih delov, naglašajo anketa kot predpogoj nadaljnega razvoja ustanovitev centrale vseh deželnih strokovnih organizacij. Anketa izraža željo, da bi se posrečilo doseči čimprej združitev vseh že obstoječih in bodočih jugoslovanskih strokovnih organizacij s češko-poljskimi organizacijami v krepko zvezo slovanskih strokovnih organizacij v Avstriji s sedežem, ki naj bi se določil.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Iz „Slovanske jednote“.

a Dunaj, 8. nov. (Posebni brzoj. „Nar. Dn.“). Glede potitičnega položaja smo danes še precej tam, kjer s bili pred osmimi dnevi. Nikdo ne more z najmanjšo gotovostjo trditi kaj pozitivnega za bodočnost. Samo toliko je sigurno, da se bodo pogajanja vršila naprej. Prve dni prih. tedna bode naznanil prof. Glombinjski voditeljem nemških strank sklepe „Slovanske jednote“. Gre sedaj za sporazumno akcijo Nemcev in Slo-

vanov — a brez posredovanja sedanje vlade. Vesti, da je Glombinjskijeva akcija že končana, niso resnične. — Kakor čujemo, hoče „Slov. jednota“ v četrtek razmotrivati o že naznanjenem konkretnem načrtu, kako bi se dosegla delazmožnost drž. zbornice. Predvsem hoče jednota zahtevati narodno premirje na Češkem, nadalje jamstvo, da se omogoči delovanje češkega deželnege zbora. Nadalje zahteva jednota, da se v drž. zbornici predvsem zasigura nemotena rešitev najvažnejših predlog, med katere se štejejo zahteve, izrečene v raznih nujnim potom stavljenih predlogih. Zahteva po izpremenci kabineta za Slovansko jednoto ni osebna, temveč stvarna. Nekaterniki v jednoti nagibljejo k ideji uradniškega ministerstva, ker bi se na ta način izognilo prepiru, koliko ministerskih sedežev dobi katera stranka in tudi tekmovalje med posameznimi osebami.

a Dunaj, 8. nov. Poleg Chiarija in dr. Sylvestra se je oglašil tudi dr. Steinwender k položaju. Pritožuje se, da Glombinjskeva posredovanja niso rodila doslej nobenega uspeha. (Kedo je pa tega kriv?) in opozarja na kratak čas, ki še stoji zbornici na razpolago za dovolitev državnih potrebščin. Pravi tudi, da grozi nevarnost obstrukcije tudi z nemške strani, ako bi se razpravljalo o spremembi sedanjega vladnega sistema in kaki novi (pravičnejši) koaliciji.

a Dunaj, 8. nov. Tudi Stapinjski je skušal posredovati in se je začel pogajati s Slovansko jednoto. Nemcem so bili ti poskusi sila neljubi, ker kažejo nezanesljivost in nestalnost v poljskem kolu, njihovem političnim zavozniku.

a Dunaj, 8. nov. Pojavila se je vest, da je posl. Udržal ponudil Madžarom zavezništvo proti Nemcem (?). Za to bi se pa v avstrijskem državnem zboru poskrbela večina za vojaške koncesije.

Kriza na Ogrskem. — Justh proti Kossuthu.

v Budimpešta, 8. nov. Včeraj se je podal zbornični predsednik Justh v spremstvu 94 poslancev neodvisne str. v Mako, da poda poročilo svojim volilcem. Bil je sijajno sprejet in na shodu je izjavil, da so zakrivali zavlačevanje krize oni elementi (67 niki, nagodbenjaki) ki stoje med krono in neodvisno stranko er zabranjujejo sporazumljenje. Vsaka koalicija, fuzija ali kooperacija neodvisne stranke z ustanoverci je za to v v bodoče izključena ravno tako kakor podaljšanje bančne skupnosti, četudi samo provizorično, je izključeno. Nato je rekel Justh doslovno: „Pravijo, da se naj rok za izpolnitev naših želj prilagodi razmeram. (Klici fej Košut!) — Brezmerno hlepenje po moči, nestalnost in brezdelnost nam onemogočuje dosego velikih nacionalnih ciljev. (Klici fej Košut!) Mi vstrajamo pri svoji zahtevi, da se mora ustanoviti samostojna banka l. 1911 in samostojno carinsko ozemlje l. 1917.“ Konečno je Justh izjavil, da je najpametnejše, ako prevzame vlado neodvisna stranka, ki ima večino v parlamentu in je protestiral proti temu da bi vera vmešavala v politiko. S tem se je torej radikalna skupina neodvisne stranke postavila v boj proti zmerni večini, katero vodi Košut.

Češki glasovi.

z Praga, 8. nov. Dr. Kramář je včeraj na nekem shodu v svojem volilnem okraju vehementno napadal poljska ministra zaradi njune odobritve nemških jezikovnih zakonov. Zanikal je, da bi Slovanska jednota že stala v kakih pogajanjih z vlado; trdna in obvezna pogajanja bode začela še le s prihodnjo vlado — in ako bi bil bo-

doči mož zopet Bienert, bode storila to le pod gotovimi pogoji. S sedanjo vlado pa nima Slov. jednota ničesar več opraviti.

o Praga, 8. nov. — Pri spominski slavnosti bitke na Beligori je poslanec Fresl strastno napadal v svojem govoru vlado in Nemce zaradi sankcije jezikovnih zakonov. Po slavnosti so udeleženci demonstrirali po mestu.

Roosevelt živi in je zdrav.

o Rim, 8. nov. Na tukajšnje američansko poslaništvo je došla brzojavka, da Roosevelt živi in da je popolnoma zdrav.

d Carigrad, 8. nov. Visoka porta, je pozvala krečanske obrambne vele sile, naj konečno določijo obliko vlade na Kreti. Krečani so namreč trdno odločeni, da izvolijo prib. leto pr splošnih volitvah v grški parlament svoje zastopnike, kateri bi bili v Atenah z veseljem sprejeti. To bi pa pomenilo za Turčijo casus belli.

d Dunaj, 8. nov. Na tukajšnjem dirkališču je došlo včeraj do velikanskih škandalov, ker se dva konja, na katere so obiskovalci veliko stavili naenkrat nista smela udeležiti dirke. Ljudje so ometavali policaje, ki so hoteli napraviti red s kamenjem, in zabranili nadaljevanje dirke.

Drobne novice.

v Černovice, 8. nov. Na včerajšnjem shodu rusinske napredne stranke se je ustanovil rusinki narodni svet za Bukovino. Načelnik je posl. Vasilko.

v Pariz, 8. nov. Francoska učiteljska društva, ki štejejo nad 100 tisoč članov bodo tožila nadškofe in škofo, kateri so izdali pastirski list proti baje škodljivemu uplivu posvetnih ljudskih šol.

v Cozenca, 8. nov. V seji obč. zastopa so se častiti mestni svetniki najprej skregali, potem so začeli metati knjige in akte drug v drugega, nazadnje pa so se obdelovali z noži. Župan je obč. odbornika Golpija smrtonovarno ranil. Več drugih odbornikov je hudo ranjenih.

Po svetu.

v Oddaljenost meseca od zemlje. Po najnovejših raziskovanjih je oddaljen mesec od zemlje 384.000 km.

v Stroj, ki molze krave sta izumila brata Olharer. Inženir Berger je kupil patent in napravi tovarno.

z Demisija beligradskega metropolita. Govori se, da odstopi beligradski metropolit in da se umakne v samostan.

v Nenavadna stava. V Damenstiftu na Bavarskem je šel neki močen delavec staviti, da bode 500 metrov daleč nesel v vsaki roki jedno opeko, ne da bi se kako oddahnil. Delavcu se nakana ni posrečila. Deset metrov pred ciljem mu je namreč izpadla prva opeka in kmalu za tem druga. Mož baje prvega padca niti opazil ni. Ko se je vrnil na svoje izhodišče je videl, da ima roke do laktov otekle.

v S cyankalijem je zastrupila v Wiesbadenu zasebnica Siebel svojega ženina in sebe, ker se nista mogla vzeti.

v Meniško preseljevanje. Vsled ločitve cerkve od države na Francoskem so se dohodki kartuzijanskim menihom tako skrcili, da so se preselili na Španko. Tukaj jim pa udi ne gre pšenica tako naglo v klasje, kakor so pričakovali. Zato so pokupili na Ogrskem že več starih samostanov zlasti okrog Budimpešte, kamor se nameravajo preseliti. Če bodo tudi tu premajhni dohodki za lenarenje, bodo kartuzijanci odrinili v Bosno. Upajo da je tam doli dosti kruha i za franjevce, i za dervise i za kartuzijance.

o Arktične temperature. Čestokrat se pe dvonilo, da li zamore človek prenesti temperaturo 85 stopinj pod ničlo po Fahrenheitu, ki da jo je moral na svoji ekspediciji na severni tečaj prenašati Cook. Ta sum je neopravičen, kakor nam to omenja že markiz Nadaillac, ker je človek proti nizkim temperaturam mnogo odpornejši nego li vsi sesavci. Na svojem potovanju po centralno-azijskih visočinah,

je orleanški princ Henrick večkrat konstatiral temperaturo na —40 stopinj po Celziju. Ista opažanja je napravil tudi Sven Hedin v Tibetu. Kapitan Burn je meril v Fort-Reliance-u —56'7 stopinj, kapitan Dowron v Fort Ronu celo —67 stopinj meseca aprila. V Jakutsku pada večkrat temperatura na —45 stopinj, a v Verhojansku ne redko meseca januarja na —55 stopinj. Peary je s svojo soprogo preživel zimo pri —30 do —50 stopinjah. — V hudi zimi leta 1879-80 je Franklinova ekspedicija, ki jo je odposlal „New-York Herald“ konstatirala temperaturo —71 stopinj. Seveda so vsi člani ekspedicije živeli kakor eskimi. Bivali so v sneženih in ledenih kočah, jedli so surovo meso od tulov in pili veliko navadnega in ribjega olja.

o Na madžarskih trgovskih šolah ni mature. — Madžarski minister grof Apponyi je odredil sporazumno s trg. ministrom Košutom, da se skrci triletni tečaj na trgovskih šolah za eno leto in s tem odpade matura.

o V štiridesetih dneh okoli sveta. Francoski pisatelj romana „Potovanje okoli sveta v 80 dneh“, Jules Verne, je še doživel, da je hitrejša sam potovanje okoli sveta, kot je pa pisal v svoji knjigi. Z dvema mladima američanskima časnikařjema je prišel okoli sveta je prišel v 65, oziroma 55 dneh. Leta 1901 pa je prišel nek šolski učenec po naročilu nekega lista v Čikagu okoli sveta v 60 dneh. Jules Verne si gotovo ni mogel predstavljati, da bo mogoče vsled železnice v Aziji in ugodnih pomorskih zvez z brzoparniki prepotovati pot okoli sveta v 40 dneh. Iz Pariza čez New-York v San Francisco se pride v 12 dneh, od tu v Yokohama na Japonskem v 12 dneh in s transmandžursko in sibirsko železnico nazaj v Pariz v 15 in pol ali 16 dneh, torej natančno v 40 dneh okoli sveta.

Obrambni vestnik.

a Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so darovale gđc. Spritzer in gđcne Pernatove 6 K kot dobiček pri dobiček pri kartanju. Naj bi našle posnemovalce!

a Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela od znanega rodoljuba nasvet, kako naj bi se pomnožili družbeni dohodki, glasi se: — Družba naj se obrne na slovenske denarne zavode in na velike slovenske trgovine, ki dobivajo poštno pošiljatve, frankirane z večjimi poštami znamkami, da bi ji te znamke darovali. Sicer dobiva družba, kakor je bilo čitati, precej znamk, a vendar so, kakor je soditi, večinoma vse manjše vrednosti, dočim dragocene znamke izginjajo v albume privatnikov, ki delajo lepe kupčije z njimi. Ako bi družba dobila dotične znamke, bi se gotovo njeni dohodki povečali za več sto kron vsako leto. Zlasti bi se naj obrnila družba na „Ljubljansko kreditno banko“, kjer dobivajo najdragocenejše znamke. Tudi slovenskih odvetnikov bi ne bilo izpustiti, akoravno bi bil tam manjši uspeh. — Zahvaljujoč se častitemu rodoljuba za dobri nasvet, priporočamo kar najtopleje, da se pošiljajo naši družbi rabljene poštno znamke sploh, čim dragoceneji bodo, tem več bodo zalegle prosveti in obrambi našega naroda. Prosimo!

Društvene vesti.

o Na I. rednem občnem zboru slov. akad. društva „Ilirija“ v Pragi dne 25. okt. se je izvolil sledeči odbor: predsednik cand. iur. Jože Vidmar, podpredsednik cand. iur. Mate Suhač, tajnik stud. iur. Tone Suhač, blagajnik cand. iur. Vekoslav Visenjak, knjižničar stud. iur. Drago Ivanc, gospodar stud. iur. Rasto Hudina, arhivar cand. iur. Joško Tašner, preglednika Viljem Kuček in Milko Hrašovec.

v Podporno društvo za slovenske visokošolce v Pragi ima v soboto dne 13. listopada t. l. ob 7. uri zvečer v prostorih restavanta „u Vejvodů“ na Starem Mestu Praškem svoje letno občeno zborovanje z navadnim dnevnim redom na katero se vsi gg. udje vabijo. — Po občnem zborovanju zapoje zbor slovenskih akademikov krasne slovenske narodne pesmi, na kar še prijatelj slov. akademične mladine posebno upozarjamo. — Letos je že v Pragi mnogo čez 200 slovenskih vi-

sokošolcev, med katerimi je pravejšnje število takih, katere bo moralo Podporno društvo podpirati. Slovenci in Slovenke, spominjajte se Podpornega društva, agitajte med znanci za društvo, nabirajte prispevke za društvo ter sami po mogočnosti podpirajte društvo! Prispevki naj se izvolijo pošiljati na adresu društvenega blagajnika g. dr. Karel Šebesta, advokat, Praga II. Spalena ul. č. 9.

a Na I. rednem občnem zboru akad. tehn. društva „Triglav“ v Gradu novoizvoljeni odbor se je konstituiral sledeče: Predsednik: cand. iur. Pavel Lenarčič; podpredsednik: stud. iur. Ciril Žižek; tajnik: stud. iur. Jože Zajc; blagajnik: cand. iur. Vekoslav Vršič; knjižničar: stud. geod. Ljudevit Jager; gospodar: stud. iur. Josip Šmid; odb. namestnik: stud. med. Josip Majcen; revizorja: cand. med. Miroslav Vrečko, cand. ing. Fran Zupančič.

a Akad. društvo slov. agronomov „Kras“ na Dunaju je izvolilo na svojem rednem občnem zboru dne 23. oktobra t. l. sledeči odbor: gozd. tehn. Vojko Koprivnik, predsednik; gozd. tehn. Valentin Petkovšek, podpredsednik; gozd. tehn. Ivan Debevec, tajnik; gozd. tehn. Viktor Starovašnik, blagajnik; gozd. tehn. Vatroslav Kraut, knjižničar; gozd. tehn. Ivan Gosar in Vlad. Gomiljšek, namestnika; gozd. tehn. Albert Vedernjak in Sava Bratina, preglednika.

Loterijske številke.

Trst, 13. novembra 1909: 70, 68, 3, 83, 72.
Liac, „ „ „ 30, 9, 77, 3, 14.

Trgovskega učenca

poštenih starišev, dobro telesno razvitega z povoljnim uspehom dovršeno ljudskošolsko naobrazbo sprejme takoj

And. Elsbacher
v Laškem trgu. 538 3-1

Učenec

močan, iz boljše hiše in z dobro dovršeno ljudsko ali meščansko šolo, se sprejme takoj v trgovini mešanega blaga

Franc Iglitsch, Ptuj.

V večjem trgu na deželi sprejme se

pomočnik

oziroma

prodajalka

zmožen slovenskega in nemškega jezika ter več v manufakturni, špecerijski in železninski stroki. Ponudbe naj se blagovolijo nasloviti na upravništvo „Nar. Dnevnika“.
531 3-2

Ignac Božič

narodni krojač v Mariboru

v dr. Rosinovi hiši, Tegethoffova c. št. 16

se priporoča slavnemu občinstvu v izdelovanje vsakovrstne obleke za gospode. — Velika zaloga blaga na razpolago. 39 51—38

Cene nizke. = Postrežba točna.